

ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΚΑ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΚΑΙ ΚΡΙΜΑΙΑΣ

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

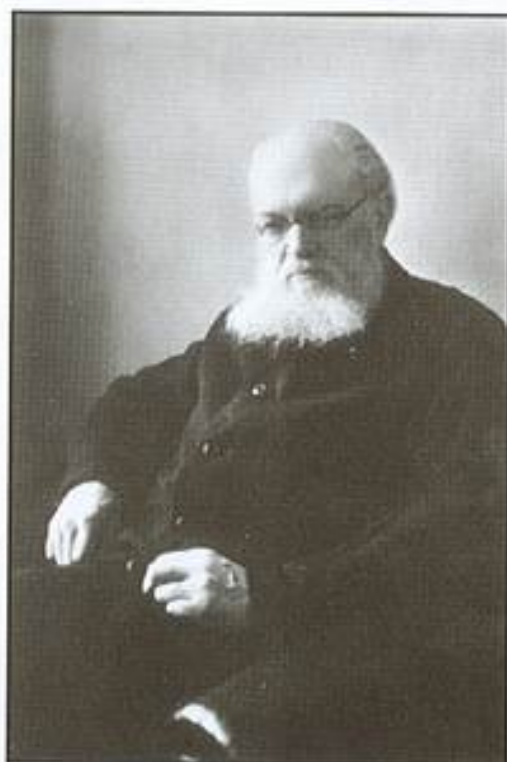
ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΣΑΓΜΑΤΑ

**ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΚΑ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΚΑΙ ΚΡΙΜΑΙΑΣ**

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΣΑΓΜΑΤΑ

ΑΓΙΟΣ ΛΟΥΚΑΣ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΥΜΦΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ
ΚΡΙΜΑΙΑΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ

ΣΤΑΘΜΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

1877. Γεννήθηκε στο Κέρτς τῆς Κριμαίας. Μεγάλωσε στο Κίεβο ὅπου, ἐκτός ἀπό τίς ἐγκύκλιες σπουδές, σπούδασε παράλληλα ζωγραφική στή σχολή Καλῶν Τεχνῶν.

1898-1903. Σπουδάζει ἰατρική καί εἰδικεύεται στή χειρουργική.

1904-1905. Ἐθελοντής στρατιωτικός γιατρός στόν Ρωσοϊαπωνικό πόλεμο. Νυμφεύεται τήν Ἄννα Βασιλίγιεβνα καί ἀποκτοῦν τέσσερα παιδιά.

1905-1917. Ἐργάζεται σέ διάφορα ἐπαρχιακά νοσοκομεία, ἐτοιμάζει τήν διατριβή του καί σημαντικότερες ἐπιστημονικές μελέτες.

1917. Μετακομίζει στήν Τασκένδη. Ἐκλέγεται καθηγητής Πανεπιστημίου στήν ἔδρα τῆς τοπογραφικῆς ἀνατομίας καί χειρουργικῆς.

1919. Πρώτη σύλληψη. Θάνατος τῆς συζύγου του Ἄννας.

1921. Χειροτονεῖται ἱερέας.

1923-1926. Χειροτονεῖται ἐπίσκοπος. Δεύτερη σύλληψη. Ἐξορία στή Σιβηρία.

1924. Ἐπιχειρεῖ τήν πρώτη ξενομεταμόσχευση νεφροῦ ἀπό ζῶο σέ ἄνθρωπο.

1930-1933. Τρίτη σύλληψη. Ἐξορία στή Βόρεια Ρωσία.

1934-1937. Κυκλοφορεῖ τό περίφημο σύγγραμμά του «Δοκίμια γιά τήν χειρουργική τῶν πυογόνων λοιμώξεων». Ἐργάζεται ἐντατικά στήν ἐπιστημονική ἔρευνα. Οἱ ἔρευνές του τόν ὀδηγοῦν πολύ κοντά στήν ἀνακάλυψη τῆς πενικιλίνης.

1937. Τέταρτη σύλληψη. Ἀκολουθοῦν δύο χρόνια φυλακῆς καί σκληρῶν βασανιστηρίων στήν Τασκένδη.

1939. Ἐξορίζεται καί πάλι στή Σιβηρία.

1941. Διορίζεται ἀρχιχειρουργός στό στρατιωτικό νοσοκομεῖο Κρασνογιάρσκ.

1943. Ἐκλέγεται Ἀρχιεπίσκοπος Κρασνογιάρσκ.

1944. Μετατίθεται στό Ταμπώφ ὡς ἀρχίατρος καί Ἀρχιεπίσκοπος.

1946. Βραβεύεται μέ τό Α΄ βραβεῖο Στάλιν. Συγχρόνως μετατίθεται στήν Ἀρχιεπισκοπή Συμφερουπόλεως καί Κριμαίας. Σταδιακά χάνει τήν ὄρασή του.

1961. Στίς 11 Ἰουνίου ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ στή Συμφερουπόλη ἔχοντας ὑπηρετήσῃ τό λαό τοῦ Θεοῦ ὡς Ποιμένας καί γιατρός μέ θυσιαστική ἀγάπη καί αὐταπάρνηση.

1996. Ἐπίσημη ἀγιοκατάταξη ἀπό τήν Ὀρθόδοξη Οὐκρανική Ἐκκλησία. Ἀνακομιδή τῶν λειψάνων του. Ἡ μνήμη του τελεῖται στίς 11 Ἰουνίου.

Η «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΘΗΚΗ» ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΚΑ

Μέ ιδιαίτερη χαρά κυκλοφορούμε τήν «Πνευματική Διαθήκη» τοῦ ἁγίου Λουκά, πού μέχρι τώρα παρέμενε ἀνέκδοτη καί ἄγνωστη. Τήν φύλασσε ὅλ' αὐτά τά χρόνια ἡ ἐγγονή τοῦ ἁγίου Λουκά, Μαρία Δημητρίεβνα, ἡ ὁποία ζεῖ στή Συμφερούπολη καί εἶχε τήν ιδιαίτερη εὐλογία νά ζήσει μαζί μέ τόν ἅγιο τά τελευταῖα δεκαπέντε χρόνια τῆς ζωῆς του. Ὅταν τό 1946 ὁ ἅγιος Λουκάς ἀνέλαβε τήν διαποίμανση τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Συμφερούπόλεως καί Κριμαίας, ἐγκαταστάθηκε σ' ἕνα μικρό διαμέρισμα στήν ὁδὸ Γκοσπιτάλναγια ἀπέναντι ἀπό τόν Ναό τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἡ μικρὴ πολυκατοικία εἶχε καί ἄλλα διαμερίσματα. Ἦταν ἡ περίοδος ἀμέσως μετά τόν πόλεμο καί ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν ἀνθρώπων σ' ὅλη τήν Σοβιετικὴ Ἐνωση βρισκόταν σέ δεινὴ κατάσταση. Φτώχεια, ἀνέχεια, πείνα, μάστιζαν τόν πληθυσμό. Ὁ ἅγιος Λουκάς ἔκανε τεράστιους ἀγῶνες νά ἀπαλύνει τόν πόνο τῶν ἀνθρώπων. Δέν ξέχασε ὅμως καί τά συγγενικά του πρόσωπα. Κάποια ἀπ' αὐτά προσκάλεσε στή Συμφερούπολη καί ἐγκαταστάθηκαν στήν ἴδια πολυκατοικία, στά διπλανά διαμερίσματα. Οἱ συγγενεῖς καί τά παιδιά τους βοήθουσαν τόν ἅγιο καί συμπαραστέκονταν στό ἔργο του. Οἱ ἐμπειρίες ἀπό τήν συναναστροφή μέ τόν ἅγιο εἶναι πολλές καί οἱ ἀναμνήσεις ἔντονες. Τό πρόσωπο πού κυρίως βοήθουσε τόν ἅγιο στό φιλανθρωπικό του ἔργο ἦταν ἡ ἀνηψιά του Βέρα Προζορόβκαγια, κόρη τοῦ ἀδελφοῦ του Βλαδίμηρου καί μητέρα τῆς Μαρίας. Πολλά προσωπικά ἀντικείμενα τοῦ ἁγίου Λουκά διαφυλάχθηκαν ἀπό τήν οἰκογένεια τῆς Βέρας καί, ὅταν δημιουργήθηκε τό μουσεῖο τοῦ ἁγίου στήν Ἱερά Μονή Ἁγίας Τριάδας, ἡ οἰκογένεια τά παραχώ-

Τασκένδη 1921. Ο άγιος Λουκάς μετά τήν χειροτονία του

ρησε. Ἐλάχιστα κειμήλια παρέμειναν στήν ἐγγονή του. Ἐνα ἀπ' αὐτά ἦταν καί ἡ πνευματική διαθήκη τοῦ ἁγίου πού μέ πολλή καλοσύνη μᾶς ἐμπιστεύθηκε ἡ κ. Μαρία Δημητρίεβνα.

Ἡ Πνευματική Διαθήκη ἀπευθύνεται στά παιδιά, τά ἐγγόνια καί τά δισέγγονα τοῦ ἁγίου. Θά πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι μαζί μέ τόν πατέρα ὑπέφεραν καί τά τέσσερα παιδιά του. Δοκίμασαν τήν πίκρα τῆς διπλῆς ὀρφάνιας καί τοῦ κατατρεγμοῦ. Θεωροῦνταν παιδιά ἑνός «ἐχθροῦ τοῦ λαοῦ» καί ἀντιμετώπισαν πολλές δυσκολίες. Ἐπόμενο ἦταν νά θεωροῦν ἀκατανόητη τήν ἀπόφαση τοῦ πατέρα τους νά ἱερωθῆ. Γιά ὅλα τά δεινά πού ὑπέστη ἡ οἰκογένεια θεωροῦσαν ὑπεύθυνη τήν Ἐκκλησία. Καί τό ἐρώτημα πού συνεχῶς ταλάνιζε τίς ψυχές τους, ὅπως καί πολλούς ἀνθρώπους πού τόν γνώρισαν ἦταν: Γιατί ἕνας διάσημος καί τόσο πετυχημένος καθηγητής τῆς χειρουργικῆς πῆρε μιά τόσο μεγάλη ἀπόφαση νά χειροτονηθεῖ ἱερέας καί μάλιστα σέ μιά περίοδο διωγμοῦ τῆς Ἐκκλησίας; Πῶς ἕνας δοξασμένος ἐπιστήμονας ἀφιερῶθηκε στήν ὑπηρεσία μιᾶς «ξεπερασμένης ὑπόθεσης» τῆς θρησκείας; Τί εἶχε νά κερδίσει ὁ μέγας αὐτός δεξιότηχης τῆς χειρουργικῆς ἀπό τήν ἱερωσύνη;

Σέ πολλές ἐπιστολές του ὁ ἅγιος προσπαθεῖ νά ἀπολογηθεῖ καί νά ἐξηγήσει στά παιδιά του τόν λόγο πού ἀποφάσισε νά πάρει αὐτό τόν μαρτυρικό δρόμο. Τά παιδιά του δείχνουν νά μὴν τόν καταλαβαίνουν. Καί αὐτός ἦταν ἕνας ἀκόμη σταυρός γιά τόν ἅγιο Λουκά. Ὡς τόν θάνατό του δέν ἔπαυε νά νοθετεῖ καί, κυρίως, νά προσεύχεται γιά τά παιδιά του, πού εἶχαν τόσο πολύ ἐπηρεασθεῖ, ὅπως καί ὅλη ἡ γενιά τους, ἀπό τήν ἀντιθρησκευτική προπαγάνδα.

Εἶναι συγκινητικό τό γράμμα πού ἀπευθύνει στό μεγαλύτερο γιό του Μιχαήλ, στά μέσα τῆς δεκαετίας τοῦ '40.

«Νά θυμᾶσαι, Μιχαήλ, ὅτι ὁ μοναχικός μου βίος καί ὁ ὄρκος πού ἔδωσα, τό ἀξίωμά μου, ἡ ἀπόφαση νά ὑπηρετῶ τόν Κύριο, ἀποτελοῦν γιά μένα τό μεγαλύτερο ἱερό καί

τό πρώτιστο καθήκον. Είλικρινά και έξ ὄλης τῆς καρδιᾶς ἀπαρνήθηκα τά ἐγκόσμια και τήν ἱατρική μου καριέρα, ἡ ὁποία, βέβαια, θά μπορούσε νά ἦταν πολύ ἐπιτυχημένη, ἀλλά τώρα δέν ἔχει καμμιά σημασία γιά μένα. "Ὅλη ἡ χαρά μου και ὅλη ἡ ζωή μου εἶναι νά ὑπηρετῶ τόν Κύριο, τόν ὁποῖο πιστεύω...».

Τό καλοκαίρι τοῦ 1956 ὁ ἅγιος βρίσκεται στήν πόλη Ἀλούστα τῆς Κριμαίας. Ἐχει χάσει τήν ὄρασή του. Κοντεύει νά κλείσει τά ὀγδόντα χρόνια του και νοιώθει πώς οἱ δυνάμεις του τόν ἐγκαταλείπουν. Ἀποφασίζει λοιπόν νά συντάξει τήν «Πνευματική Διαθήκη» του πρός τά παιδιά, τά ἐγγόνια και τά δισέγγονά του. Εἶναι μιά ὑστατη προσπάθεια νά βοηθήση τά παιδιά του νά ξεφύγουν ἀπό τήν μέγγενη τοῦ ἀθεϊσμοῦ, νά ἀντισταθοῦν στό ἀντίχριστο ρεῦμα τῆς ἐποχῆς, νά ἀνακαλύψουν τήν «ὑψιστη ἀλήθεια», τόν Ἰησοῦ Χριστό, τηρώντας τίς ἅγιες ἐντολές Του και ὑπηρετώντας τούς πονεμένους ἀνθρώπους, τούς «ἐλαχίστους ἀδελφούς» τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐχουμε τήν αἴσθησι ὅτι ἡ πνευματική διαθήκη τοῦ ἁγίου εἶναι και σήμερα ἐξαιρετικά ἐπίκαιρη. Ἀπευθύνεται και σέ ὅλους ἐμᾶς, τά πνευματικά παιδιά τοῦ ἁγίου Λουκά, πού τόν τιμοῦμε και τόν ἀγαποῦμε.

Ἄς γίνουμε κι ἐμεῖς μιμητές του. Και σύμφωνα μέ τήν ὑπόσχεσή του θά μᾶς ἐπισκιάζουν οἱ πρεσβεῖες και οἱ προσευχές του, τώρα πού βρίσκεται μπροστά στό θρόνο τοῦ Θεοῦ και Δημιουργοῦ μας.

Ἄρχιμ. Νεκτάριος

Ἄγιον Πάσχα 2009

ΣΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΓΙΟΥΣ ΜΟΥ, ΤΗΝ ΚΟΡΗ, ΤΑ ΕΓΓΟΝΙΑ ΚΑΙ ΔΙΣΕΓΓΟΝΑ ΜΟΥ

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΜΟΥ

Είμαι πλέον 79 χρονῶν. Ἡ καρδιά μου ἐξασθενεῖ καί οἱ δυνάμεις μου μέ ἐγκαταλείπουν· καί εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι πλησιάζει ἡ ὥρα τῆς ἀναχώρησής μου ἀπό τούτη τή γῆ.

Ὁ Ἀπ. Παῦλος ἄφησε διαθήκη σέ ὄλους τούς Χριστιανούς. «Μιμηταί μου γίνεσθε, καθῶς καὶ ἐγώ Χριστοῦ».

Δέν τολμῶ βέβαια νά πῶ πρός ὄλους τούς Χριστιανούς, ἀλλά σέ σᾶς, τά παιδιά μου, μπορῶ νά πῶ: Μιμηθεῖτε ἐμένα, ὅπως καί ἐγώ τόν Ἀπ. Παῦλο.

Ἦταν σκληρή καί δύσκολη ἡ ζωή μου, ἀλλά οὐδέποτε προσευχήθηκα στόν Θεό νά γίνει εὐκολη.

Διότι εἶναι «στενή ἡ πύλη καί τεθλιμμένη ἡ ὁδός ἡ ἀπάγουσα εἰς τήν ζωήν καί ὀλίγοι εἰσιν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν» (Ματθ. 7, 14).

Καί ἀκόμη, «διά πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. 14, 22).

Διαβάστε ἀκόμη τήν παραβολή τοῦ πλουσίου καί τοῦ Λαζάρου. «Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σύ τά ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου καί Λάζαρος ὁμοίως τά κακά· νῦν δέ ὧδε παρακαλεῖται, σύ δέ ὀδυνᾶσαι» (Λουκ. 16, 25).

Γιά περισσότερα ἀπό 25 χρόνια ἡ ζωή μου ἦταν συνυφασμένη μέ τήν ἐργασία τοῦ ἀγροτικοῦ χειρουργοῦ καί καθηγητῆ τῆς χειρουργικῆς καί μετὰ ἔνδεκα χρόνια διώξεων γιά τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ μέσα στίς φυλακές καί στίς σκληρές ἐξορίες.

Ἀπό τό 1944 συνδύαζα τήν ἐπίπονη διακονία τοῦ Ἐπισκόπου μέ τήν θεραπεία τῶν τραυματιῶν στό Ταμπῶφ

Τασκένδη 1928

Άλούστα αρχές δεκαετίας '50.

Με τά παιδιά και τά ἐγγόνια του.

καί μόλις τό 1946 ολοκληρώθηκε ἡ χειρουργική μου δραστηριότητα καί παρέμεινε μόνον ἡ Ἀρχιερατική.

Στόν πολύ κόσμο ἦταν ἀκατανόητο πῶς μπορούσε ἕνας μέγας χειρουργός, πού τιμήθηκε μέ τό Α΄ βραβεῖο Στάλιν, νά ἀφήσει τή χειρουργική καί νά γίνει Ἐπίσκοπος. Ὅμως δέν ὑπάρχει τίποτα τό περίεργο σ' αὐτό, γιατί ἀπό τά νεανικά μου κι ὄλας χρόνια, ὁ Κύριος μέ προόρισε γιά τήν ὑπέριστατη μορφή διακονίας σ' Αὐτόν καί τούς ἀνθρώπους.

Ὅταν τελείωσα τό Γυμνάσιο, στήν τελετή ἀποφοίτησης, ἔλαβα ἀπό τόν Διευθυντή τοῦ σχολείου τό ἀπολυτήριο Γυμνασίου, τό ὁποῖο τό εἶχε βάλει στό Ἴερό βιβλίο τῆς Καινῆς Διαθήκης. Τό εἶχα διαβάσει καί πρίν, ἀλλά τώρα, ὅταν διάβασα ἐκ νέου τά λόγια τοῦ Χριστοῦ ἀπευθυνόμενα στούς Ἀποστόλους: «ὁ μέν θερισμός πολὺς, οἱ δέ ἐργάται ὀλίγοι» (Ματθ. 9, 37-38), ἡ καρδιά μου σκίρτησε καί ἀναφώνησα σιωπηλά: «ὦ, Κύριε! Σοῦ λείπουν οἱ ἐργάτες;».

Πέρασαν χρόνια. Ἐγίνα διδάκτωρ τῆς Ἰατρικῆς καί σκέφθηκα νά γράψω τό βιβλίο «Δοκίμια γιά τή χειρουργική τῶν πυογόνων λοιμώξεων». Ὅταν πῆρα τήν ἀπόφαση αὐτή, μοῦ ἤρθε στό μυαλό ἡ ἐξῆς περίεργη σκέψη: «Ὅταν θά ολοκληρωθῇ τό βιβλίο αὐτό, θά τό ὑπογράψει τό ὄνομα ἑνός ἐπισκόπου». Δέν μπορούσα νά καταλάβω ἀπό ποῦ προερχόταν αὐτή ἡ σκέψη. Λίγα χρόνια ἀργότερα, ὅμως, κατάλαβα ὅτι ἦταν μία σκέψη πού μοῦ εἶχε ὑποβληθεῖ ἀπό τόν Θεό, διότι μετά τήν πρώτη μου σύλληψη, στό γραφεῖο τοῦ διοικητῆ τῶν φυλακῶν, ολοκλήρωσα τήν πρώτη ἐκδοση τοῦ βιβλίου μου καί στό ἐξώφυλλο ἔγραψα: «Ἐπίσκοπος Λουκάς, Δοκίμια γιά τήν χειρουργική τῶν πυογόνων λοιμώξεων».

Πέρασαν ἀκόμη δύο χρόνια. Ἦμουν στήν πρώτη ἐξορία στή Σιβηρία, στήν πόλη Γενισείσκ. Ἦρθε τότε ἐντελῶς ξαφνικά νά μέ συναντήσῃ ἕνας μοναχός ἀπ' τό Κρασνογιάρσκ. Στήν πόλη αὐτή ὅλοι οἱ ἱερεῖς εἶχαν προσχωρήσει

στούς «νεωτεριστές» καί ὁ πιστός στήν κανονική Ἐκκλησία λαός, ἔστειλε αὐτό τό μοναχό νά χειροτονηθεῖ ἱερέας, ὄχι σέ μένα στό Γενισείσκ, ἀλλά στό Μινουσίνοσκ σέ ἕναν ἄλλο ὀρθόδοξο ἐπίσκοπο. Μία ἀνεξήγητη ὅμως δύναμη τόν καθοδήγησε σέ μένα στό Γενισείσκ. Ὅταν μέ ἀντίκρουσε, ξαφνιαστική, πάγωσε καί βουβάθηκε. Ἀποδείχθηκε πώς, ὅταν μέ εἶδε, ἀναγνώρισε ξεκάθαρα ἐκείνον τόν ἀρχιερέα πού εἶχε δεῖ σέ ἕνα ἀξέχαστο ὄνειρο, νά τόν χειροτονεῖ ἱερέα δέκα χρόνια πρίν, ἐνώ ἐγώ ἐκείνον τόν καιρό ἤμουν δημογιάτρος στήν πόλη Περεζλάβλ, Ζαλέσκι.

Ὁ Κύριος ὁ Θεός μέ προίκισε μέ διάφορα ταλέντα. Ταυτόχρονα μέ τό Γυμνάσιο, τελείωσα καί τή Σχολή Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Κιέβου. Εἶχα μεγάλο ταλέντο στή ζωγραφική καί ἀποφάσισα νά δώσω στήν Ἀκαδημία Καλῶν Τεχνῶν στήν Ἀγία Πετρούπολη. Στά μισά τῶν ἐξετάσεων ὁμοῦς τίς ἐγκατέλειψα, γιατί θεώρησα πώς πρέπει νά ὑπηρετήσω τόν Θεό καί τούς ἀνθρώπους μέ ἔργο πιό ὠφέλιμο ἀπ' ὅ,τι ἡ ζωγραφική. Ἄν καί κείνο τό διάστημα εἶχε ξεκαθαρίσει μέσα μου ἡ κατεύθυνση τῆς ζωγραφικῆς δραστηριότητάς τήν ὁποία θά ἀκολουθοῦσα, ἐάν δέν ἐγκατέλειπα τή ζωγραφική: θά ἦταν καθαρά θρησκευτική κατεύθυνση, ἢ θά ἀκολουθοῦσα τά ἴχνη τῶν Β. Βασνετσώφ καί Νέστερωφ.

Ἀπό τότε μέ ἀπασχολοῦσαν πολύ καί ἐπίμονα τά δύσκολα ζητήματα τῆς θεολογίας. Τό βασικό στοιχεῖο τοῦ χαρακτήρα μου ἦταν ἡ ἐντονα ἐκδηλη ἐπιθυμία νά ὑπηρετῶ τόν Θεό καί τούς ἀνθρώπους, καί μόνο χάρις σ' αὐτό, παρά τήν μεγάλη ἀντιπάθειά μου πρός τίς φυσικές ἐπιστήμες, ἔδωσα ἐξετάσεις στήν Ἰατρική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Κιέβου καί τελείωσα μέ ἄριστα.

Ἀπό τό Πανεπιστήμιο κιόλας ἐκδηλώθηκε τό μεγάλο μου ταλέντο τοῦ ἀνατόμου καί χειρουργοῦ καί οἱ συμφοιτητές μου δέν ἤθελαν κἄν νά ἀκούσουν πώς προτίθεμαι νά γίνω δημογιάτρος. Εἶχαν ἀποφασίσει ὁμόφωνα πώς θά γίνω καθηγητής ἀνατομίας ἢ χειρουργικῆς. Ἀπ' ὅ,τι γνωρίζετε, εἶχαν μαντέψει σωστά τό μέλλον μου.

Ὡς δημογιάτρος ἐργάστηκα γιά δεκατρία χρόνια ἀπό 12 ἕως 14 ὥρες τήν ἡμέρα. Σκεφτόμουν σοβαρά νά ἐγκαταλείψω τό δημοτικό νοσοκομεῖο καί νά πάω σέ ἀπομακρυσμένα χωριά ὅπου οἱ δύστυχοι ἄνθρωποι πεθαίνουν δίχως νάχουν καμμιά ἰατρική βοήθεια. Ὁ Κύριος, ὁμῶς, εἶχε ἀποφασίσει διαφορετικά γιά μένα. Μέ ἔστειλε στήν Τασκένδη, ὅπου ἤμουν ἕνας ἀπό τούς διοργανωτές τοῦ Πανεπιστημίου Μέσης Ἀσίας καί καθηγητής τῆς τοπογραφικῆς ἀνατομίας καί ἄμεσης χειρουργικῆς. Ἦταν οἱ ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ 1920.

Στά χρόνια τῆς πλήρους ἀσυδοσίας τῶν ἀντιθρησκευτικῶν διαδηλώσεων καί καρνάβαλων, ὅπου χλεύαζαν τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, ἡ καρδιά μου φώναξε: «Δέν μπορῶ νά σιωπῶ».

Στήν Τασκένδη γινόταν τότε κληρικολαϊκό συνέδριο. Ἦμουν παρών καί γιά κάποιο σημαντικό πρόβλημα εἶχα κάνει μιᾶ ἐνθουσιώδη ὁμιλία. Αὐτή ἡ ὁμιλία εἶχε κάνει μεγάλη ἐντύπωση στόν Ἐπίσκοπο Τασκένδης Ἰννοκέντιο καί στό τέλος τοῦ συνεδρίου μοῦ εἶπε ξαφνικά. «Γιατρέ πρέπει νά γίνετε ἱερέας».

Ἦταν ἐντελῶς ἀπροσδόκητο γιά μένα, ἀλλά τά λόγια τοῦ Ἀρχιερέα τά ἐξέλαβα ὡς κλήση τοῦ Θεοῦ διά τῶν χειλέων του καί χωρίς νά ταλαντευτῶ οὔτε ἕνα λεπτό, ἀπάντησα. «Ἐντάξει, Σεβασμιώτατε, ἂν εἶναι θέλημα Θεοῦ, νά γίνω ἱερέας».

Καί τήν ἐπόμενη Κυριακή, ἐγώ, ὁ καθηγητής τῆς ἰατρικῆς, μέ ξένο-δανεικό ράσο παρουσιάστηκα στόν Ἐπίσκοπο πού στεκόταν στόν θρόνο καί χειροτονήθηκα ὑποδιάκονος καί κατά τήν διάρκεια τῆς θ. Λειτουργίας διάκονος. Μετά ἀπό δύο ἐβδομάδες ἤμουν ἤδη ἱερέας -ἐφημέριος στόν καθεδρικό ναό.

Ἐνα χρόνο καί δύο μῆνες πρίν ἀπό αὐτό τό μεγάλο γεγονός στή ζωή μου, πέθανε ἡ σύζυγός μου καί μητέρα σας. Ὁ μικρότερος ἀπό σᾶς, ὁ Βαλεντίνος, ἦταν τότε ἕξι χρονῶν καί ὁ μεγαλύτερος, ὁ Μιχαήλ, δεκατεσσάρων.

Μετά από δύο χρόνια και τέσσερεις μήνες, ο Κύριος με αξίωσε του μεγάλου αξιώματος του επισκόπου. Η μεγάλη θεία πρόνοια για μένα και σᾶς τὰ παιδιά μου φάνηκε στό ὅτι ὁ Κύριος κάλεσε στήν αἰώνια ζωή τή μητέρα σας, ἐπιτρέποντας ν' ἀσθενήσει ἀπό καλπάζουσα φυματίωση, κι ἔτσι μου ἄνοιξε τό δρόμο γιά τόν μοναχισμό καί τήν ἀρχιερατική διακονία. Ὅλες τίς φροντίδες γιά σᾶς, τὰ παιδάκια μου, τίς ἀνέθεσα στόν Κύριο καί βέβαια, δέν διαφεύστηκα, ἐλπίζοντας σ' Αὐτόν. Γιά τήν μέριμνα καί ἀνατροφή σας μου ἔστειλε μιά σχεδόν ἄγνωστη ἕως τότε γυναίκα, τή Σοφία Σεργκέεβνα Βελέτσκαγια, ἡ ὁποία, στή διάρκεια τῶν φυλακίσεών μου καί τῶν τριῶν ἐξοριῶν, μέ μεγάλη αὐταπάρνηση καί ἀγάπη σήκωσε τό βαρύ σταυρό τῶν φροντίδων γιά σᾶς στά χρόνια τοῦ λιμοῦ, σᾶς ἀνέθρεψε ἐξαιρετικά καί σᾶς ἔδωσε σχολική μόρφωση.

Ἀργότερα ὅλοι σας, οἱ τρεῖς γιοί καί ἡ κόρη μου, μέ τίς φροντίδες καί τήν βοήθεια τῶν ἀγγέλων προστατῶν σας, ὀλοκληρώσατε τίς ἀνώτατες σπουδές σας. Ὁ Μιχαήλ ἔδω καί καιρό ἔχει γίνει καθηγητής, ἐνῶ ὁ Ἀλιόσα καί ὁ Βάλια εἶναι διδάκτορες τῶν ἱατρικῶν καί βιολογικῶν ἐπιστημῶν καί σέ λίγο θά γίνουν ἐπίσης καθηγητές.

Ὁ Κύριος δέχθηκε ὅλες τίς θυσίες πού τοῦ πρόσφερα, καί ὄχι μόνο δέχθηκε, ἀλλά πολλά ἄλλαξε καί διόρθωσε. Ἐγκατέλειψα τή χειρουργική, χάρη τοῦ κηρύγματος γιά τόν Ἰησοῦ Χριστό. Δέν σκεφτόμουν κἄν τή δόξα τοῦ χειρουργοῦ, πού σίγουρα μου ἀνήκε. Ἐνῶ στόν Θεό ἡ δόξα αὐτή ἦταν χρήσιμη, σέ μεγάλο βαθμό αὔξανε τήν δύναμη καί τή σημασία τοῦ κηρύγματός μου. Τό ἀναγνωρισμένο καί φημισμένο βιβλίό μου «Δοκίμια γιά τήν χειρουργική τῶν πυογόνων λοιμώξεων» τό ὀλοκλήρωσα στήν ἐξορία, ὅταν ἦμουν πιά ἀρχιεπίσκοπος. Γιά τήν ἀποφασιστικότητά μου νά θυσιάσω τὰ πάντα πρός δόξαν Του, ὁ Κύριος μου ἔδωσε ἕνα ἄλλο μεγάλο τάλαντο, τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κηρύγματος, καί οἱ ἐννιά τόμοι τῶν κηρυγμάτων ἔχουν ἀναγνωριστεῖ ἀπό τήν πνευματική ἀκαδημία τῆς Μόσχας

ὡς «ἑξαιρετικό φαινόμενο στήν σύγχρονη ἐκκλησιαστική ζωή καί θεολογία» καί «θησαυρός ἐρμηνείας τῆς Ἁγίας Γραφῆς». Κι ἐγώ, ὁ αὐτοδίδακτος στή θεολογία ἐξελέγην μέλος τῆς πνευματικῆς Ἀκαδημίας τῆς Μόσχας. Γιά τήν Ἐκκλησία, τά κηρύγματά μου θά ἔχουν ἀκόμη μεγαλύτερη σημασία ἀπ' ὅ,τι τά «Δοκίμια γιά τή χειρουργική τῶν πυογόνων λοιμώξεων».

Ἐκτός ἀπ' αὐτά τά θαυμαστά γεγονότα, γιά τά ὅποια μίλησα παραπάνω καί διά τῶν ὁποίων ὁ Κύριος χωρίς νά γνωρίζω πῶς, μυστικά, μέ ὀδηγοῦσε στήν Ἀρχιερατική διακονία, βίωσα πολλές φορές ἀκόμη τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ. Αἰσθάνθηκα ἀρκετά καί αἰσθητά τήν παρουσία κι ἐπικοινωνία μέ τόν Θεό στήν πνευματική ζωή καί στίς προσευχές μου.

Ὅμως, ἐάν γιά κάποιον ἀπό σᾶς, ὅλα ὅσα εἶπα παραπάνω δέν εἶναι ἀρκετά (γιά νά πεισθεῖ), νομίζω πῶς ἡ ἐνασχόλησή του μέ τίς φυσικές ἐπιστῆμες τόσο τόν ἔχουν μαγέψει, πού δέν θέλει νά ἀκούει αὐτά πού ἔχω ζήσει, στά ὅσα ἔχω βιώσει ἀρκετά αἰσθητά καί ἀδιαμφισβήτητα. Ἄλ-